

13 januari 2022

Uitgave van de Leido Academy, het thema-netwerk voor LevenLang Leren

Variawet aangepast voor artikel 7.25 – nadere vooropleidingseisen ho Maar kloppen die aanpassingen wel...? Maar wat betekent het voor de Ratho...?

1 Inleiding

In 2021 is van onze kant behoorlijk wat energie gestoken in het analyseren van de gevolgen van het besluit door de overheid om artikel 7.25 van de WHW aan te passen betreffende het stellen van nadere vooropleidingseisen aan a.s. studenten die een hbo- of wo-opleiding willen gaan volgen. Dat heeft te maken met de mogelijkheden die instellingen krijgen om de landelijke eisen al dan niet te gaan hanteren, zoals deze zijn vastgelegd in de Regeling aanmelding en toelating hoger onderwijs (Ratho).

De wetgeving bleek op een aantal aspecten helaas behoorlijk te rammelen, op basis van onze analyse. Vervolgens is op aandringen van de Tweede Kamer voor OCW een aangepast artikel opgesteld om tot reparatie te kunnen overgaan. Vorige week is in de al eerder aangekondigde zgn. Verzamelwet daartoe een aanvulling opgenomen, met een voorstel dienaangaande. Die nieuwe versie van de Verzamelwet kan nu in het overleg van de TK en EK worden besproken – en dan kunnen onze nieuwe kanttekeningen ook weer in beschouwing worden genomen.

In dit nummer geven de benodigde informatie over de Verzamelwet, met de toelichting erbij, en de antwoorden op de vragen die de Vaste Commissie voor OCW op basis van ons commentaar aan de minister had gesteld.

Daaraan voorgaand gaan we alvast in op hetgeen mogelijk in de Ratho zal worden opgenomen als gevolg van deze aanpassing van artikel 7.25. Zodra daarvoor meer in de openbaarheid wordt gebracht zullen we uiteraard aandacht hieraan gaan schenken, mede gelet op onze eerdere kanttekeningen en het grote belang van een duidelijke en faire regeling voor a.s. studenten en de decanen van de havo- en vwo-scholen, en de instellingen zelf om de aanmeldprocedures zo transparant mogelijk te laten zijn. Op de regeling voor de doorstroom vanuit het mbo komen we dan ook terug, gezien de tegengestelde signalen die uit het nieuwe artikel richting het onderwijsveld worden afgegeven.

2 Regeling aanmelding en toelating hoger onderwijs (Ratho)

Artikel 7.25 van de WHW betreft de regeling die nodig is om de nadere toelatingseisen (naast het hebben van een diploma mbo, havo dan wel vwo) kenbaar te maken aan a.s. studenten. Deze regeling kan in principe elk jaar - en soms ook wel vaker – worden aangepast, voor bestaande en zeker voor nieuwe opleidingen. Op basis daarvan kiezen leerlingen een profiel en daarbij passende vakken, om daarin examen te gaan doen, twee (havo) dan wel drie (vwo) jaren later. Deze regeling vergt aldus een aantal onderliggende en zorgvuldig te hanteren te procedures.

De instellingen die eenzelfde opleiding aanbieden, met een bepaalde naam dus, dienen met elkaar te overleggen over wat de landelijke eisen zijn en wat eventueel aangepast kan worden. Met het nieuwe artikel mag echter elke instelling zelfstandig het besluit nemen hiervan af te wijken, zonder

daarvan verantwoording naar de andere instellingen en de overheid behoeven af te leggen. Pas als blijkt dat daarmee 'ongelukken' plaatsvinden d.w.z. teveel uitval en switch, door te lichte eisen, kan OCW ingrijpen en minimaal vier jaren later – op basis van een vorm van monitoring – de instelling verplichten op haar schreden terug te keren. Uiteraard kan de instelling ook zelf al eerder daartoe besluiten, op grond van de eigen constatering. Degenen die zich hadden willen aanmelden bij die instelling hebben dan nog wel twee of drie jaren het recht daartoe op basis van het ontbreken van nadere vooropleidingseisen omdat ze daar bij de profiel- en vakkenkeuze mogelijk rekening hebben gehouden. En anderen kunnen dan ook nog besluiten zonder deficiënties naar die specifieke instelling te gaan om zich aldaar aan te melden.

Het lijkt erop dat straks er mogelijk maar twee 'smaken' zullen overblijven als bij een bepaalde hbo- of wo-opleiding aan een of meer profielen eisen worden gesteld via het vermelden van vakken die binnen het profiel dan wel aanvullend daarop in 'het vrije deel'. Het zou dan namelijk betekenen:

- Toepassen van die landelijke vooropleidingseisen zoals die in de Ratho staan vermeld;
- Geen gebruik maken ervan, inhoudende dat elke leerling toelaatbaar is, met elk profiel en zonder aanvullende vakken; deze vorm wordt alleen door de betreffende instelling naar buiten toe gecommuniceerd.

Het zou dus als zodanig een 'alles-of-niets' regeling betekenen als artikel 7.25 op deze wijze naar de Ratho wordt vertaald. We zullen echter afwachten of er toch een meer 'genuanceerde' versie wordt opgesteld. Zo'n versie zal dan ook absoluut een aantal zwakke plekken gaan kennen en die kunnen nadrukkelijk worden benoemd.

Overigens zou de overheid uiteindelijk op termijn ook kunnen besluiten om de Vlaamse aanpak te gaan hanteren nl. het volledig overlaten aan de hogescholen en universiteiten om de toelating te regelen. Men kent in Vlaanderen geen landelijke eindexamens en daarmee kan elke instelling zelf bepalen hoe de procedure voor het kunnen worden ingeschreven wordt ingevuld. Elke a.s. student moet alles goed uitpluizen wat de mogelijkheden zijn en waar de kansen het grootst zijn om aan een studie te mogen beginnen, gelet op de kans op studiesucces. Kortom, de overheid kan ook hiermee een vorm van marktwerking in gang zetten. Bij de private hogescholen is alleen het diploma in formele zin vereist, want ze vallen niet onder artikel 7.25.

3 Aanpassing artikel 7.25 op basis van de gepleegde analyse – en onze kanttekeningen

We gaan hier in op hetgeen nu via de zgn. Verzamelwet aan het eerder aangepaste artikel 7.25 wordt voorgesteld als reparatie. Daarbij geven we ons commentaar hierop – en dat is zeker nodig, voor zover wij kunnen vaststellen. Het belangrijkste is overigens wel dat deze aanpassingen plaatsvinden, maar het is nog steeds zo dat een aantal nieuwe en oude redactionele zaken (taal, stijl) aandacht verdienen. Daaruit zal nu waarschijnlijk geen juridisch bloed gaan vloeien, al zal bijvoorbeeld een wettelijke toepassing van een artikel waarbij in plaats van 'en' toch wel 'of' dient te staan (dan wel 'en/of') bij mogelijke geschillen toch ineens wel tot verrassingen kan leiden. Hierop zullen we later, als de Verzamelwet is aangenomen, nog een keer terugkomen.

3.1 Wijziging 7.25 op voorstel van OCW

Het ministerie van OCW heeft de volgende tekst opgenomen ten aanzien van artikel 7.25:

1. In de aanhef van het eerste en tweede lid wordt «studenten in te schrijven van wie» vervangen door «als studenten en extranei in te schrijven degene van wie»;
2. In het vierde lid vervalt «aan aspirant-studenten».
3. In het vijfde lid vervalt «, onderdeel b, ».
4. In het zesde lid wordt «en een student hieraan niet aan voldoet, kan de student toch worden ingeschreven» vervangen door «kan degene die hier niet aan voldoet toch als student of extraneus worden ingeschreven»

3.1.1 Verandering 1

De eerste aanpassing betreft lid 1 van het artikel. De inleidende tekst ervan luidde op basis van de Variawet als volgt:

“Onverminderd het vierde lid kan bij ministeriële regeling bepaald worden dat een instellingsbestuur de mogelijkheid heeft om voor een bij die regeling aan te wijzen opleiding of groep van opleidingen enkel studenten in te schrijven van wie het diploma betrekking heeft op een of meer bij die ministeriële regeling aan te wijzen profielen, bedoeld in artikel 12 van de Wet op het voortgezet onderwijs

en artikel 38 van de Wet voortgezet onderwijs BES, waarbij de profielen betrekking hebben op de volgende diploma's:"

Deze tekst luidt nu als volgt, met in het rood de aanpassing:

"Onverminderd het vierde lid kan bij ministeriële regeling bepaald worden dat een instellingsbestuur de mogelijkheid heeft om voor een bij die regeling aan te wijzen opleiding of groep van opleidingen enkel als studenten en extranei in te schrijven degene van wie het diploma betrekking heeft op een of meer bij die ministeriële regeling aan te wijzen profielen, bedoeld in artikel 12 van de Wet op het voortgezet onderwijs en artikel 38 van de Wet voortgezet onderwijs BES, waarbij de profielen betrekking hebben op de volgende diploma's:"

Bij het deze tekst zo tot ons nemende gaat er iets wringen. 'Studenten' en 'extranei' betreffen 'meervoud', dus de betreffende in aanmerking komende groepen, terwijl er vervolgens 'degene' staat, dus 'enkelvoud'. Anders gezegd, er staat dus eigenlijk: 'degene als studenten en extranei', en dat is een onjuiste taalkundige constructie. Bovendien kun je als persoon niet tegelijkertijd voor een opleiding als student en extraneus staan ingeschreven want het is of de ene dan wel de andere status die je daarbij als individu krijgt (waarbij het wel kan als je je voor twee opleidingen aanmeldt, maar goed, daar gaat het hier niet over).

We geven onze mening graag voor een andere, maar de tekst moet wel door OCW z.s.m. worden aangepast. met de volgende opties van onze kant:

- ... enkel degenen in te schrijven van wie het diploma betrekking heeft op een of meer...
- ... enkel over te gaan tot inschrijving als student of extraneus van degenen waarvan het diploma betrekking heeft op een of meer...
- enkel als student of extraneus in te schrijven degenen van wie het diploma betrekking heeft op een of meer...

3.1.2 Verandering 2

De tweede aanpassing gaat om lid 4. Dat luidt nu, na de eerste aanpassing via de Variawet:

"Bij de ministeriële regeling, bedoeld in het eerste, tweede en derde lid, kan worden bepaald dat voor een bij die regeling aangewezen opleiding of groep van opleidingen het instellingsbestuur een of meer van de nadere vooropleidingseisen, bedoeld in het eerste, tweede of derde lid, stelt aan aspirant-studenten om te kunnen worden ingeschreven."

Met de nu voorgestelde aanpassing hebben we de volgende tekst, met in het rood de verandering:

"Bij de ministeriële regeling, bedoeld in het eerste, tweede en derde lid, kan worden bepaald dat voor een bij die regeling aangewezen opleiding of groep van opleidingen het instellingsbestuur een of meer van de nadere vooropleidingseisen, bedoeld in het eerste, tweede of derde lid, stelt om te kunnen worden ingeschreven."

Ook hier gaat bij het lezen van het laatste deel van de tekst ineens wat wringen, door het weghalen van het voorzetsel 'aan'. De actie die hierin staat beschreven is dus dat het instellingsbestuur een of meer van de nadere vooropleidingseisen stelt... Maar ja, aan 'wie' dan? Of is het dan zo dat het bestuur de eisen 'voor' een opleiding of een groep van opleidingen 'vaststelt', zonder daarbij de doelgroep expliciet te vermelden?

Daarnaast nemen we ook weer even de gelegenheid om te wijzen op het gebruik van 'of' in 'bedoeld in het eerste, tweede of derde lid'. Het 'of' houdt het maken van een keuze in, maar die actie is al opgenomen in 'een of meer van de nadere vooropleidingseisen'. Die eisen staan in deze drie leden van het artikel vermeld en vormen dus het totaal aan mogelijkheden.

Het lijkt dat hetgeen nu wordt gemeld, op zich moet kunnen, in wetstechnisch opzicht. Toch willen we ons 'wringen' vertalen in een voorstel om de tekst aan te passen. Hier een tweetal opties:

- ... dat voor... en derde lid, stelt aan degenen die willen worden ingeschreven.
- ... dat voor... en derde lid, vaststelt om hiervoor te kunnen worden ingeschreven.

3.1.3 Verandering 4

Lid 6 van artikel 6 wordt ook aangepast op basis van de kritiek. De tekst luidt nu:

"Indien de nadere vooropleidingseisen, bedoeld in het eerste tot en met vierde lid, van toepassing zijn, en een student hieraan niet aan voldoet, kan de student toch worden ingeschreven. Het instellingsbestuur bepaalt dat aan deze eisen moet zijn voldaan voor de aanvang van de opleiding dan

wel uiterlijk bij afronding van de propedeutische fase of, indien die fase niet is ingesteld, bij afronding van de eerste periode in die opleiding met een studielast van 60 studiepunten. De eisen worden opgenomen in de onderwijs- en examenregeling.”

En deze wordt nu:

“Indien de nadere vooropleidingseisen, bedoeld in het eerste tot en met vierde lid, van toepassing zijn, **kan degene die hier niet aan voldoet toch als student of extraneus worden ingeschreven**. Het instellingsbestuur bepaalt dat aan deze eisen moet zijn voldaan voor de aanvang van de opleiding dan wel uiterlijk bij afronding van de propedeutische fase of, indien die fase niet is ingesteld, bij afronding van de eerste periode in die opleiding met een studielast van 60 studiepunten. De eisen worden opgenomen in de onderwijs- en examenregeling.”

Verder geen kanttekeningen te plaatsen. Men heeft keurig de dubbele ‘aan’ aangepast.

3.2 Uit de toelichting

Hier geven we de bijbehorende passages uit de toelichting op de aanpassingen in de Verzamelwet. Tussendoor onze kanttekeningen in een cursieve setting.

“Artikel 7.25 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) bevat een grondslag voor het vaststellen van nadere vooropleidingseisen waaraan moet zijn voldaan om te worden ingeschreven voor een opleiding, en betreft daarmee zowel studenten als extraneï. Met de Wet van 7 april 2021 tot wijziging van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, de Wet studiefinanciering 2000 en de Wet op het onderwijstoezicht in verband met een verbeterde regeling voor diverse onderwerpen op het terrein van het hoger onderwijs en de studiefinanciering (Variawet hoger onderwijs) is artikel 7.25 WHW gewijzigd.

Deze aanpassing, die het gevolg is van het amendement van de Tweede Kamerleden Van der Molen en Paternotte, brengt mee dat het in beginsel aan de instellingsbesturen is om te bepalen of zij de bij regeling vastgestelde nadere vooropleidingseisen hanteren.”

Hierbij wordt dus uitgelegd wat er nu moet worden aangepast, met deze aanvulling binnen de Verzamelwet. De letterlijke puntjes op de i zullen we dan maar over het hoofd zien.

“In de daarbij gekozen formulering van het nieuwe eerste, tweede, vierde en zesde lid, wordt per abuis louter gesproken van ‘studenten’. Het is echter niet de bedoeling geweest de nadere vooropleidingseisen niet langer te laten gelden voor extraneï. Met de onderhavige nota van wijziging wordt deze omissie hersteld.

Door in het vierde lid de verwijzing naar aspirant-studenten te schrappen wordt tot uitdrukking gebracht dat deze bepaling betrekking heeft op zowel degene die zich als student wil inschrijven als degene die zich als extraneus wil inschrijven.

Voorts wordt in het nieuwe artikel 7.25, eerste, tweede en zesde lid, van de WHW gesproken over ‘in te schrijven studenten’, terwijl diegenen die ingeschreven willen worden op dat moment nog geen student aan de betreffende opleiding zijn. Ook deze redactionele omissie wordt met de onderhavige nota van wijziging hersteld.”

Niet veel meer aan toe te voegen, naast hetgeen in de vorige paragraaf reeds is gedaan.

Tot slot wordt de in artikel XVI, onderdeel F, van het wetsvoorstel opgenomen verwijzing naar artikel 7.25, vierde lid, van de WHW aangepast. De reden hiervoor is dat met de Variawet hoger onderwijs artikel 7.25, vierde lid, van de WHW is vernummerd tot vijfde lid.

Helder. Het toont aan dat het web aan wetten en regelingen zodanig is gesponnen dat elke keer als er ergens iets verandert, nauwkeurig dient te worden nagegaan waar verbindingen bestaan die mogelijk verloren gaan – en dus dienen te worden hersteld.

3.3 Kamervragen en antwoorden

Zoals bekend is de aanleiding vooral voor de aanpassingen die nu worden voorgesteld, de discussie die de Kamercommissie voor OCW heeft gevoerd over hetgeen in artikel 7.25 zou moeten komen te staan. Daarbij hebben we als Leido ook aan de munitie bijgedragen, om te laten zien dan een nauwkeurige analyse al snel leidde tot een rij met geconstateerde fouten.

De zaken die vooral een wettelijke status in de weg kunnen staan, zijn nu aangepakt. In de vorige paragrafen hebben we die op een rijtje gezet. De taalkundige aspecten zijn daarin niet meegenomen, helaas. Maar kennelijk kan niet alles meteen worden geregeld, dus laten we deze eerste stap koesteren.

Om alles even goed af te ronden, nemen we hieronder delen van de begeleidende nota bij het wetsvoorstel op, betreffende de beantwoording van de vragen die de Kamercommissie voor OCW in november had gesteld en het verslag dat toen naar de minister is gestuurd. Omdat er toch ook weer andere zaken aan de orde komen, nemen we de vrijheid om naast de tekstdelen cursief onze mening te geven.

“De leden van de VVD-fractie hebben kennisgenomen van de reactie van de minister op de brief van Stichting Leido, waarin de stichting schrijft dat onderzocht dient te worden op welke gronden instellingen zelf programma’s en toetsen om deficiënties weg te werken mogen uitbesteden aan private derde partijen en zelf controle daarop kunnen uitoefenen en dat hiervoor in de wetgeving een voorschrift kan worden opgenomen. De minister geeft aan dat ze geen aanleiding ziet om dit te onderzoeken. Zij vragen waarom de minister geen aanleiding ziet hiertoe.

Ook de leden van de CDA-fractie vragen of het klopt dat de zeven bezwaren van de Stichting Leido die zijn overgenomen door de minister, niet terug te vinden zijn in onderhavig wetsvoorstel. Zij vragen daarnaast of de minister een reactie kan geven op de overige punten die naar voren worden gebracht in de mail van de Stichting Leido dd. 18 november 2021 aan de vaste Kamercommissie voor OCW.

De wijziging van artikel 7.25 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW), waarnaar Leido in het Lei-Document van augustus 2021 verwijst, gaat over het niet langer bij ministeriële regeling aanwijzen van opleidingen die deficiënte aspirant-studenten alvast tot de opleiding toelaten. De aanpassing heeft dus geen impact op de wijze waarop een hogeronderwijsinstelling van haar bevoegdheid gebruik kan maken om een deficiëntieonderzoek aan te bieden en verder vorm te geven. Daarom is er geen aanleiding onderzoek te doen.”

Het eerste punt betreft dus het gegeven dat er instellingen zijn die de toetsen van het toelatingsonderzoek betreffende het voor de poort voldoen aan het wegwerken van deficiënties, niet zelf afnemen maar overlaten aan private organisaties. Het is niet altijd helder wat de verbindingen zijn en op welke wijze wordt geborgd dat de toetsen voldoen aan de gestelde eisen, landelijk en bij de instelling zelf.

Het is in formele zin terecht dat OCW aangeeft dat die situatie niet nieuw is, en al een flink aantal jaren bestaat. Daarmee zou een actie als zodanig niet voortvloeien uit deze Verzamelwet, en dat is een correcte stellingname. Het zou echter wel aanleiding kunnen zijn om als OCW los daarvan een onderzoek in gang te zetten, vooral omdat met deze aanpassing van artikel 7.25 nadrukkelijk de bal wordt neergelegd bij de instelling zelf, niet alleen als het gaat om het toelatingsonderzoek maar ook voor het inhalen van vakken naast het programma van het eerste leerjaar.

De vraag is dan gerechtvaardigd of de instellingen deze vakken en de toetsen ervan eveneens aan private organisaties overlaten, dus alles uitbesteden. OCW zou in het kader daarvan in overleg kunnen gaan met de VH en VSNU om hierover van gedachten te wisselen.

In het verlengde hiervan mag ook best door OCW worden bezien wat er nu onder ‘deficiëntie’ moet worden verstaan, in deze context. Normaal doet een a.s. student het gehele vak, maar als er een toelatingsonderzoek plaatsvindt, heeft de toetsing dan ook betrekking op alle onderdelen? En zeker als het ‘vak’ in het eerste leerjaar wordt gegeven, is dat dan ook het geval?

“In reactie op de vragen van de leden van de CDA-fractie merkt de regering op, dat de door Leido naar voren gebrachte bezwaren zijn overgenomen met de nota van wijziging die tegelijkertijd met de voorliggende nota bij uw Kamer is ingediend. Voor een reactie op de overige punten die Stichting Leido in haar mail van 18 november 2021 naar voren heeft gebracht, wordt verwezen naar de brief aan uw Kamer van 12 oktober 2021. De mail van Leido geeft dan ook geen aanleiding tot extra aanpassingen aan het onderhavige wetsvoorstel, met uitzondering van de punten die onderdeel vormen van de nota van wijziging, die tegelijk met de voorliggende nota bij uw Kamer is ingediend.”

We zullen alle andere punten niet nog een keer hier gaan herhalen, mede gelet op de taal en stijl van leden van het artikel. Er zal in de loop van het jaar nog op worden teruggekomen.

“De leden van de SGP-fractie constateren dat discussie is ontstaan over de betekenis en de reikwijdte van het gewijzigde artikel 7.25 WHW over nadere vooropleidingseisen. Zij constateren dat de toegezegde nota van wijziging naar aanleiding van de opmerking van de Stichting Leido nog niet is ontvangen. Daarmee is het onduidelijk hoe de tekst komt te luiden. De leden van de SGP-fractie zouden graag een vergelijkend overzicht ontvangen van de huidige en de beoogde tekst van dit artikel en een toelichting waar precies de verschillen zitten tussen beide. In reactie op het verzoek van de SGP-fractie wordt in de tabel hieronder de tekst van artikel 7.25 WHW weergegeven zoals deze luidde tot 1 januari 2022, zoals deze luidt na inwerkingtreding van artikel I, onderdeel Ma van de Variawet hoger onderwijs per 1 januari 2022 (amendementen van de leden Van der Molen en Paternotte) en zoals deze vervolgens komt te luiden na inwerkingtreding van het onderhavige wetsvoorstel (artikel VI10 en de bijgevoegde nota van wijziging). De ten opzichte van de vorige kolom gewijzigde tekst is dikgedrukt weergegeven. Voor zover uitsluitend tekst is verwijderd, is dat weergegeven met een doorhaling.”

Deze vergelijking hebben we in onze eigen nieuwsbrieven ook al gemaakt, maar het is best interessant om die exercitie door OCW te laten uitvoeren. We hebben in de annex die tabellen opgenomen, via het maken van een aantal screenshots. We kunnen ze altijd nog wel een keer gaan overtypen...

De leden van de SGP-fractie zouden ook graag zien dat de regering de uitgebreide nadere reactie van de Stichting Leido in de overwegingen betreft en aangeeft in hoeverre deze nog aanleiding heeft gegeven voor extra aanpassingen. De regering heeft de reactie van Stichting Leido zorgvuldig bezien. Voor een reactie op de punten die Stichting Leido in haar mail van 18 november 2021 naar voren heeft gebracht, wordt verwezen naar voornoemde brief aan uw Kamer van 12 oktober 2021. De mail van Leido geeft geen aanleiding tot extra aanpassingen aan het onderhavige wetsvoorstel, met uitzondering van de punten die onderdeel vormen van de nota van wijziging, die tegelijk met de voorliggende nota bij uw Kamer is ingediend.

In het bijzonder zouden de leden van de SGP-fractie willen vernemen of door de nieuwe tekst meer onzekerheid en ongelijkheid kunnen ontstaan door extra mogelijkheden om maatwerk te leveren. Met het door de Tweede Kamer in het kader van de behandeling van de Variawet hoger onderwijs aangenomen amendement Van der Molen en Paternotte is bewerkstelligd dat het in beginsel aan de instellingsbesturen is om te bepalen of zij de in de Regeling aanmelding en toelating hoger onderwijs (Ratho) neergelegde nadere vooropleidingseisen hanteren. Het is niet de verwachting van de regering dat hierdoor ongewenste onzekerheid en ongelijkheid zullen ontstaan.

In de huidige systematiek wordt door instellingen die dezelfde opleiding aanbieden onderling afgesproken welke nadere vooropleidingseisen landelijk voor die opleiding wenselijk zijn. De Minister van OCW neemt in beginsel de voorgestelde nadere vooropleidingseisen op in de Ratho. Alleen deze in de Ratho opgenomen nadere vooropleidingseisen kunnen door instellingen gehanteerd worden. Dit betekent dat instellingen nauwelijks maatwerk kunnen toepassen ten aanzien van de door hen aangeboden opleidingen. In sommige gevallen is de instelling van mening dat (aspirant) studenten de capaciteiten bezitten om de opleiding te kunnen volgen ondanks het niet voldoen aan die nadere vooropleidingseisen wegens de bijzondere eigenschappen van die specifieke opleiding. Om die reden wordt gekozen voor een stelsel waarin het borgen van zoveel mogelijk eenheid in de nadere vooropleidingseisen nog steeds het uitgangspunt is, omdat dit meer duidelijkheid schept voor de aspirant-student, maar tegelijkertijd voldoende flexibiliteit biedt om bij bepaalde opleidingen maatwerk te bieden waar de instelling dat nodig acht. Het is de overtuiging van de regering dat ho-instellingen verantwoord met de gegeven bevoegdheid zullen omgaan.

De aanpassing van de wettekst middels de nota van wijziging, die wordt ingediend tegelijk met deze nota, beperkt zich tot enkele redactionele wijzigingen en toevoeging van de groep extranei. De nieuwe tekst leidt daarom niet tot meer onzekerheid en ongelijkheid.”

We laten deze beschouwing voor rekening van OCW. Als de Ratho in de nieuwe vorm bekend is, zullen we daarnaar gaan kijken. Zoals we al hebben aangegeven, vermoeden dat er dan nog wel op zal zijn aan te merken, en misschien wel heel essentieel met betrekking tot de uitwerking van artikel 7.25. Het door OCW gemelde maatwerk kan wel eens leiden tot veel verwarring.

Annex

Artikel 7.25	Tekst zoals deze luidde tot 1 januari 2022	Tekst na inwerkingtreding van artikel I, onderdeel Ma, Variawet hoger onderwijs per 1 januari 2022	Tekst zoals deze komt te luiden met het onderhavige wetsvoorstel ¹
Eerste lid	<p>Bij ministeriële regeling wordt het profiel of worden de profielen, bedoeld in artikel 12 van de Wet op het voortgezet onderwijs en artikel 38 van de Wet voortgezet onderwijs BES aangewezen waarop de hierna te noemen diploma's betrekking moeten hebben om te kunnen worden ingeschreven voor een bepaalde bij die ministeriële regeling aangewezen opleiding of groep van opleidingen:</p> <p>a. het diploma voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, bedoeld in artikel 7 van de Wet op het voortgezet onderwijs,</p> <p>b. het diploma voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, bedoeld in artikel 13 van de Wet voortgezet onderwijs BES,</p> <p>c. het diploma hoger algemeen voortgezet onderwijs, bedoeld in artikel 8 van de Wet op het voortgezet onderwijs, of</p> <p>d. het diploma hoger algemeen voortgezet onderwijs, bedoeld in artikel 14 van de Wet voortgezet onderwijs BES.</p>	<p>Onverminderd het vierde lid kan bij ministeriële regeling bepaald worden dat een instellingsbestuur de mogelijkheid heeft om voor een bij die regeling aan te wijzen opleiding of groep van opleidingen enkel studenten in te schrijven van wie het diploma betrekking heeft op een of meer bij die ministeriële regeling aan te wijzen profielen, bedoeld in artikel 12 van de Wet op het voortgezet onderwijs en artikel 38 van de Wet voortgezet onderwijs BES, waarbij de profielen betrekking hebben op de volgende diploma's:</p> <p>a. het diploma voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, bedoeld in artikel 7 van de Wet op het voortgezet onderwijs,</p> <p>b. het diploma voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, bedoeld in artikel 13 van de Wet voortgezet onderwijs BES,</p> <p>c. het diploma hoger algemeen voortgezet onderwijs, bedoeld in artikel 8 van de Wet op het voortgezet onderwijs, of</p> <p>d. het diploma hoger algemeen voortgezet onderwijs, bedoeld in artikel 14 van de Wet voortgezet onderwijs BES.</p>	<p>Onverminderd het vierde lid kan bij ministeriële regeling bepaald worden dat een instellingsbestuur de mogelijkheid heeft om voor een bij die regeling aan te wijzen opleiding of groep van opleidingen enkel als studenten en extranei in te schrijven degene van wie het diploma betrekking heeft op een of meer bij die ministeriële regeling aan te wijzen profielen, bedoeld in artikel 2.20 van de Wet voortgezet onderwijs 2020, waarbij de profielen betrekking hebben op de volgende diploma's:</p> <p>a. het diploma vwo, bedoeld in artikel 2.58, tweede lid, onderdeel a, of 2.80, tweede lid, onderdeel a, van de Wet voortgezet onderwijs 2020;</p> <p>b. het diploma havo, bedoeld in artikel 2.58, tweede lid, onderdeel a, of 2.80, tweede lid, onderdeel a, van de Wet voortgezet onderwijs 2020.</p>

Tweede lid	<p>Bij ministeriële regeling kunnen tevens worden aangewezen, vakken en andere programmaonderdelen die deel moeten hebben uitgemaakt van het examen ter verkrijging van een in het eerste lid bedoeld diploma om te kunnen worden ingeschreven voor een bepaalde bij die ministeriële regeling aangewezen opleiding of groep van opleidingen, indien het betreft:</p> <p>a. een diploma dat betrekking heeft op een profiel waarvan het profieldeel niet voor alle kandidaten dezelfde vakken en andere programmaonderdelen omvat;</p> <p>b. een diploma dat betrekking heeft op een ander profiel dan een krachtens het eerste lid aangewezen profiel;</p> <p>c. in bijzondere gevallen, een opleiding waarop geen enkel profiel zonder meer een goede voorbereiding geeft.</p>	<p>Onverminderd het vierde lid kan bij ministeriële regeling tevens bepaald worden dat een instellingsbestuur de mogelijkheid heeft om voor een bij die regeling aan te wijzen opleiding of groep van opleidingen enkel studenten in te schrijven van wie het examen ter verkrijging van een in het eerste lid bedoeld diploma voor een deel bestaat uit bij die ministeriële regeling aangewezen vakken en andere programmaonderdelen, indien het betreft:</p> <p>a. een diploma dat betrekking heeft op een profiel waarvan het profieldeel niet voor alle kandidaten dezelfde vakken en andere programmaonderdelen omvat;</p> <p>b. een diploma dat betrekking heeft op een ander profiel dan een krachtens het eerste lid aangewezen profiel; of</p> <p>c. in bijzondere gevallen, een opleiding waarop geen enkel profiel zonder meer een goede voorbereiding geeft.</p>	<p>Onverminderd het vierde lid kan bij ministeriële regeling tevens bepaald worden dat een instellingsbestuur de mogelijkheid heeft om voor een bij die regeling aan te wijzen opleiding of groep van opleidingen enkel als studenten en extranei in te schrijven degene van wie het examen ter verkrijging van een in het eerste lid bedoeld diploma voor een deel bestaat uit bij die ministeriële regeling aangewezen vakken en andere programmaonderdelen, indien het betreft:</p> <p>a. een diploma dat betrekking heeft op een profiel waarvan het profieldeel niet voor alle kandidaten dezelfde vakken en andere programmaonderdelen omvat;</p> <p>b. een diploma dat betrekking heeft op een ander profiel dan een krachtens het eerste lid aangewezen profiel; of</p> <p>c. in bijzondere gevallen, een opleiding waarop geen enkel profiel zonder meer een goede voorbereiding geeft.</p>
------------	--	---	--

Derde lid	<p>Bij ministeriële regeling kunnen eisen worden gesteld om te worden ingeschreven voor een bepaalde opleiding of groep van opleidingen in het hoger beroeps onderwijs in verband met de gewenste aansluiting van het diploma van:</p> <p>a. een middenkaderopleiding of een specialistenopleiding als bedoeld in artikel 7.2.2.2, eerste lid, onder d, onderscheidenlijk e, van de Wet educatie en beroeps onderwijs; of</p> <p>b. een bij de ministeriële regeling, bedoeld in artikel 7.24, tweede lid, onder g, aangewezen vakopleiding op een opleiding of een groep van opleidingen in het hoger beroeps onderwijs.</p>	<p>Onverminderd het vierde lid kan bij ministeriële regeling bepaald worden dat een instellingsbestuur de mogelijkheid heeft om eisen te stellen om te worden ingeschreven voor een bepaalde opleiding of groep van opleidingen in het hoger beroeps onderwijs in verband met de gewenste aansluiting van het diploma van:</p> <p>a. een middenkaderopleiding of een specialistenopleiding als bedoeld in artikel 7.2.2, eerste lid, onder d, onderscheidenlijk e, van de Wet educatie en beroeps onderwijs; of</p> <p>b. een bij de ministeriële regeling, bedoeld in artikel 7.24, tweede lid, onder g, aangewezen vakopleiding op een opleiding of een groep van opleidingen in het hoger beroeps onderwijs.</p>	<p>Onverminderd het vierde lid kan bij ministeriële regeling bepaald worden dat een instellingsbestuur de mogelijkheid heeft om eisen te stellen om te worden ingeschreven voor een bepaalde opleiding of groep van opleidingen in het hoger beroeps onderwijs in verband met de gewenste aansluiting van het diploma van:</p> <p>a. een middenkaderopleiding of een specialistenopleiding als bedoeld in artikel 7.2.2, eerste lid, onder d, onderscheidenlijk e, van de Wet educatie en beroeps onderwijs; of</p> <p>b. een bij de ministeriële regeling, bedoeld in artikel 7.24, tweede lid, onder g, aangewezen vakopleiding op een opleiding of een groep van opleidingen in het hoger beroeps onderwijs.</p>
-----------	---	--	---

Vierde lid	<p>De vertegenwoordigers van de hogescholen en van de instellingen, bedoeld in artikel 1.1.1, onderdeel b, van de Wet educatie en beroeps onderwijs, kunnen gezamenlijk voorstellen doen over de gewenste invulling van de aansluiting, bedoeld in het derde lid.</p>	<p>Bij de ministeriële regeling, bedoeld in het eerste, tweede en derde lid, kan worden bepaald dat voor een bij die regeling aangewezen opleiding of groep van opleidingen het instellingsbestuur een of meer van de nadere vooropleidingseisen, bedoeld in het eerste, tweede of derde lid, stelt aan aspirant-studenten om te kunnen worden ingeschreven.</p>	<p>Bij de ministeriële regeling, bedoeld in het eerste, tweede en derde lid, kan worden bepaald dat voor een bij die regeling aangewezen opleiding of groep van opleidingen het instellingsbestuur een of meer van de nadere vooropleidingseisen, bedoeld in het eerste, tweede of derde lid, stelt aan aspirant-studenten om te kunnen worden ingeschreven.</p>
------------	---	---	---

Vijfde lid	<p>Het instellingsbestuur kan bepalen dat de bezitter van een diploma, genoemd in het eerste of derde lid, die niet voldoet aan de in het eerste, tweede of derde lid bedoelde voorwaarden, toch wordt ingeschreven, onder de voorwaarde dat blijkens een onderzoek wordt voldaan aan inhoudelijk daarmee vergelijkbare eisen. Aan deze eisen moet zijn voldaan voor de aanvang van de opleiding, met dien verstande dat bij ministeriële regeling opleidingen kunnen worden aangewezen voor welke, in door het instellingsbestuur te bepalen gevallen en onder door het instellingsbestuur vast te stellen voorwaarden, aan de eisen kan worden voldaan uiterlijk bij afronding van de propedeutische fase of, indien die fase niet is ingesteld, de eerste periode in die opleiding met een studielast van 60 studiepunten. De eisen worden opgenomen in de onderwijs- en examenregeling.</p>	<p>De vertegenwoordigers van de hogescholen en van de instellingen, bedoeld in artikel 1.1.1, onderdeel b, van de Wet educatie en beroeps onderwijs, kunnen gezamenlijk voorstellen doen over de gewenste invulling van de aansluiting, bedoeld in het derde lid.</p>	<p>De vertegenwoordigers van de hogescholen en van de instellingen, bedoeld in artikel 1.1.1, onderdeel b, van de Wet educatie en beroeps onderwijs, kunnen gezamenlijk voorstellen doen over de gewenste invulling van de aansluiting, bedoeld in het derde lid.</p>
------------	---	---	--

Zesde lid	Artikel 7.24, derde lid, is van overeenkomstige toepassing.	Indien de nadere vooropleidingseisen, bedoeld in het eerste tot en met vierde lid, van toepassing zijn, en een student hieraan niet aan voldoet, kan de student toch worden ingeschreven, onder de voorwaarde dat blijkt een onderzoek wordt voldaan aan inhoudelijk daarmee vergelijkbare eisen. Het instellingsbestuur bepaalt dat aan deze eisen moet zijn voldaan voor de aanvang van de opleiding dan wel uiterlijk bij afronding van de propedeutische fase of, indien die fase niet is ingesteld, bij afronding van de eerste periode in die opleiding met een studielast van 60 studiepunten. De eisen worden opgenomen in de onderwijs- en examenregeling.	Indien de nadere vooropleidingseisen, bedoeld in het eerste tot en met vierde lid, van toepassing zijn, kan degene die hier niet aan voldoet toch als student of extraneus worden ingeschreven, onder de voorwaarde dat blijkt een onderzoek wordt voldaan aan inhoudelijk daarmee vergelijkbare eisen. Het instellingsbestuur bepaalt dat aan deze eisen moet zijn voldaan voor de aanvang van de opleiding dan wel uiterlijk bij afronding van de propedeutische fase of, indien die fase niet is ingesteld, bij afronding van de eerste periode in die opleiding met een studielast van 60 studiepunten. De eisen worden opgenomen in de onderwijs- en examenregeling.
Zevende lid		Artikel 7.24, derde lid, is van overeenkomstige toepassing.	Artikel 7.24, derde lid, is van overeenkomstige toepassing.